

ÁLLÁSFOGLALÁS ⁽¹⁾

a cotonou-i partnerségi megállapodás által az élelmiszer- és pénzügyi válság AKCS-országokban történő kezelésében betöltött szerepről

Az AKCS-EU Közös Parlamenti Közgyűlés,

- 2009. április 6–9-én Prágában (Cseh Köztársaság) ülésezve,
- tekintettel eljárási szabályzata 17. cikkének (2) bekezdésére,
- tekintettel a 2000. június 23-án Cotonouban aláírt és 2005-ben felülvizsgált AKCS–EK partnerségi megállapodás ⁽²⁾ céljaira,
- tekintettel a G20-ak pénzügyi válságról szóló 2008. november 15-i nyilatkozatára ⁽³⁾ és a G20-ak vezetői által a 2009. április 2-i londoni csúcstalálkozón tett nyilatkozatra,
- tekintettel a globális élelmiszer- és pénzügyi válságról szóló 2008. november 28-i Port Moresby-i nyilatkozatra ⁽⁴⁾,
- tekintettel az ENSZ Millenniumi Fejlesztési Céljaira (MDG-k) és arra a kötelezettségvállalásra, amely az éhezõ és kevesebb, mint napi egy USA-dollárból élõ emberek számának megfelezésére irányul,
- tekintettel „Az EU mint világszintû partner a fejlesztésért – A millenniumi fejlesztési célok elérése felé vezető fejlődés felgyorsítása” címû, 2008. április 9-i bizottsági közleményre (COM(2008) 177),
- tekintettel „A fejlődõ országok támogatása a válság kezelésében” címû, 2009. április 8-i bizottsági közleményre (COM(2009) 160),
- tekintettel az ENSZ fejlesztésfinanszírozásról szóló, 2002. március 21–22-i nemzetközi konferenciáján elfogadott monterrey-i konszenzusra és a fejlesztés finanszírozásáról szóló, 2008. december 2-i dohai nyilatkozatra, amelyet a monterrey-i konszenzus végrehajtásának felülvizsgálatára irányuló, a fejlesztésfinanszírozásról szóló nemzetközi nyomon követési konferencián ⁽⁵⁾ fogadtak el,
- tekintettel a párizsi nyilatkozatra ⁽⁶⁾ és az accrai cselekvési programra ⁽⁷⁾,
- tekintettel „A globális pénzügyi válság alacsony jövedelmû országokra gyakorolt hatásai” címû, nemrégiben közzétett IMF-jelentésre,
- tekintettel a 2007. évi millenniumi ökoszisztéma értékelési jelentés következtetéseire ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ Az AKCS-EU Közös Parlamenti Közgyűlés által 2009. április 9-én Prágában (Cseh Köztársaság) elfogadott állásfoglalás

⁽²⁾ HL L 317., 2000.12.15., 3. o. A legutóbb az AKCS-EK Miniszterek Tanácsának 1/2006 határozatával (HL L 247., 2006.9.9., 22. o.) módosított megállapodás.

⁽³⁾ „A pénzügyi piacokról és a világgazdaságról szóló csúcstalálkozó nyilatkozata”, amelyet 2008. november 15-én fogadtak el Washingtonban.

⁽⁴⁾ AKCS-EU/100.393/08 (2008.11.28.)

⁽⁵⁾ „A fejlesztés finanszírozásáról szóló dohai nyilatkozat: a monterrey-i konszenzus végrehajtásának felülvizsgálatára irányuló, a fejlesztésfinanszírozásról szóló nemzetközi nyomon követési konferencia eredményeirõl szóló dokumentum” (doc. A/CONF.212/L.1/Rev.1*)

⁽⁶⁾ „Párizsi nyilatkozat a támogatás hatékonyságáról: felelõségvállalás, összehangolás, eredmények és kölcsönös felelõségvállalás”, amelyet a párizsi magas szintû fórumon fogadtak el 2005. március 2-án. „Közös elõrelépés a támogatás fokozott hatékonysága felé”

⁽⁷⁾ A támogatások hatékonyságáról szóló harmadik magas szintû fórumon, Accrában (Ghána) fogadták el 2008. szeptember 2–4-én.

⁽⁸⁾ Lásd: <http://www.millenniumassessment.org/en/index.aspx>

- tekintettel az 1996-os világelelmészeti csúcstalálkozó ⁽¹⁾ következtetéseire, valamint arra a célkitűzésére, hogy az éhezők száma 2015-ig a felére csökkenjen,
 - tekintettel az ENSZ élelemhez való joggal foglalkozó különélőadójának jelentésére ⁽²⁾, amelyet 2007. október 25-én terjesztett az ENSZ Közgyűlése elé,
 - tekintettel a fejlődő országok gyorsan emelkedő élelmiszeráraihoz kapcsolódó gyorsreagálási eszköz létrehozásáról szóló, 2008. december 16-i 1337/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ⁽³⁾,
 - tekintettel az AKCS-országokban jelentkező élelmiszerbiztonsági kérdésekről és az AKCS-EU együttműködésről szóló korábbi állásfoglalásaira,
- A. mivel a millenniumi fejlesztési célok, különösen a rendkívüli szegénység és az éhínség felszámolása, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezetének konferenciáin elfogadott fejlesztési célok és elvek világos útmutatást adnak, és azoknak a Cotonou-i Partnerségi Megállapodás keretein belüli AKCS-EU együttműködés alapját kell képezniük,
- B. mivel a pénzügyi válság következtében néhány adományozó ország csökkentette az eleve törékeny gazdasággal rendelkező fejlődő országoknak nyújtott hivatalos fejlesztési támogatáshoz (ODA) való pénzügyi hozzájárulását,
- C. mivel az AKCS-országok világgazdaságba történő integrációjának előmozdítására vonatkozó célt – amelyet a loméi és a cotonou-i megállapodás ír elő – még el kell érni, és ezen országoknak az EU importjában való részaránya tovább csökkent,
- D. mivel az AKCS-országok a valutabevételeik több mint 50 %-át kitevő áruexporttól függenek, és a pénzügyi válság következtében számos fejlődő országban csökken az export és a pénzbeáramlás, szűkül a hitelhez való hozzáférés, csökkennek a közvetlen külföldi befektetések és zuhan a termékek ára,
- E. mivel a Világbank 2009-re vonatkozó becslése arra utal, hogy a kisebb gazdasági növekedés a válság előtt várt értékhez képest 46 millióval több embert kényszerít majd arra, hogy naponta 1,25 USA-dollárnál kevesebb pénzből éljen meg, és ez hozzáadódik azon 130–155 millió emberhez, akik 2008-ban a gyorsan növekvő élelmiszer- és üzemanyagárak miatt szegényedtek el kényszerűségből; mivel a növekedés minden további 1 százalékos csökkenése további 20 millió embert sodor szegénységbe,
- F. mivel a Globális Pénzügyi Feddhetetlenség (Global Financial Integrity, GFI) közelmúltbeli vezetői jelentése szerint a fejlődő országokból érkező adósságszolgálati visszafizetések 2006-ban 540 milliárd USA-dollárt tettek ki, és ezek az országok majdnem 1 000 milliárd USA-dollárt veszítettek a jogellenes pénzáramlásokon; mivel a kölcsönfelvételi költségek számottevően növekedtek a fejlődő országok számára, és a valuták jelentősen gyengültek; mivel a gazdasági és pénzügyi integráció még soha nem volt ennél nagyobb, a fejlődő országokkal szembeni külföldi banki követelések pedig az elmúlt öt évben majdnem megháromszorozódtak, és elérték a 3 100 milliárd USA-dollárt; mivel egyes becslések szerint a fejlődő országokba irányuló globális pénzáramlások a 2007-es 1 000 milliárd USA-dollárról idén 165 milliárd USA-dollárra fognak csökkenni,
- G. mivel – annak ellenére, hogy a mezőgazdasági ágazat bizonyítottan fontos az AKCS-országok számára – sem a nemzeti kormányok, sem az uniós fejlesztési együttműködési politikák nem tulajdonítanak megfelelő jelentőséget ennek a lényeges ágazatnak, ezáltal emberek millióit teszik ki a rendkívüli szegénység, éhezés és alultápláltság veszélyének,
- H. mivel a fejlődő országokban a mezőgazdasági termelés növelésének – amely az élelmiszerbiztonság hiányának csökkentése szempontjából alapvető jelentőségű – súlyos akadályát képezi, hogy a kistermelők, különösen a nők gyakran nem férnek hozzá termőföldhöz, vetőmagokba történő beruházásra irányuló kölcsönökhöz vagy mikrohitelhez, műtrágyához és öntözési rendszerekhez, valamint a növényvédő eszközök szükséges választékához,

⁽¹⁾ Róma (Olaszország), 1996. november 13–17.

⁽²⁾ ENSZ Közgyűlés, 62. ülés, A/62/289 sz. dokumentum, 2007.8.22.

⁽³⁾ HL L 354., 2008.12.31., 62. o.

- I. mivel a mezőgazdasági támogatásoknak az AKCS-országokban történő megszüntetése és a fejlett országokban lévő exportorientált támogatások hozzájárultak a terméshozamok és a mezőgazdasági termelés csökkenéséhez, ami az élelmiszerimport növekedését eredményezte,
- J. mivel a mezőgazdasági ágazatot sújtják az egyre gyakoribb természeti katasztrófák, és mivel emellett az élelmiszersegélyre elkülönített források a fenti katasztrófák előtt és után csökkennek,

G20 és a londoni csúcstalálkozó

1. támogatja a 2009. április 2-i londoni G20 találkozó eredményét és kötelezettségvállalásait, különösen a következőkre történő hivatkozásokat: a növekedés és a munkahelyteremtés helyreállítása, a pénzügyi felügyelet és szabályozás megerősítése, a globális pénzügyi intézmények megerősítése, szembeszállás a protekcionizmussal, a globális kereskedelem és a befektetések ösztönzése, méltányos és fenntartható fellendülés biztosítása mindenki számára és a segélyezésre irányuló kötelezettségvállalások teljesítése,
2. ezért üdvözli, hogy 1 100 milliárd USA-dollárban állapodtak meg, és bízik abban, hogy ezen összeg majdnem egynegyedét a fejlődő országokra fogják fordítani; felhívja a G20-országokat, hogy valóban új és kiegészítő pénzeszközök gyors kifizetése révén juttassák el ezt az összeget a fejlődő országoknak;
3. felhívja a G20-, európai uniós és AKCS-országokat, hogy tegyenek meg minden tőlük telhetőt annak megakadályozása érdekében, hogy a terjedő globális válság súlyos emberi válsággá váljon, továbbá kiemeli a szociális védelembe és az élelmiszerbiztonságba történő beruházás fontosságát a szegények közvetlen szükségleteinek kezelése szempontjából;
4. szorgalmazza, hogy az alacsony jövedelmű országoknak szánt 50 milliárd USA-dollár kifizetését közvetlen támogatások, és ne kölcsönök formájában végezzék el az alacsony jövedelmű országokban a szociális védelem támogatása, a kereskedelem élénkítése és a fejlődés megőrzése érdekében;
5. támogatja a G20-ak arra irányuló szándékát, hogy a forrásokat hatékonyan és rugalmasan használják fel a növekedés támogatására; üdvözli az IMF által az új rugalmas hitelkerete révén tett előrelépéseket, melyek során eltávolodott múltbeli előíró és merev hitelnyújtási és feltételeességi keretrendszerétől, amit az IMF-nek a globális pénzügyi válság által az alacsony jövedelmű országokra gyakorolt hatásokról szóló jelentése is jól szemléltet, amelyben kijelenti, hogy „a kiadási politikák kialakítása során prioritást kell biztosítani a szociális programok megővésének és bővítésének, illetve a jóváhagyott befektetések előbbre hozatalának, valamint általánosságban a millenniumi fejlesztési célok elérésére irányuló lendület megőrzésének”;
6. teljes mértékben támogatja a G20-ak arra vonatkozó elkötelezettségét, hogy átalakítsák a nemzetközi pénzügyi intézményeket, de lehetetlennek tartja, hogy 2011-ig várjanak azzal, hogy a nemzetközi pénzügyek szintjén a fejlődő országoknak nagyobb beleszólást és képviseletet adjanak, különös tekintettel az IMF új feladataira, és e tekintetben fokozott átláthatóságot és elszámoltathatóságot, valamint a fejlesztési politika új megközelítését szorgalmazza; ezen irányítási reformokról a Világbank és az IMF következő, 2009. április 25–26-i bizottsági ülésein kell megállapodásra jutni;
7. felhívja az uniós tagállamokat és az AKCS-országokat, hogy hozzanak intézkedéseket az adókijátszásoknak és a tőke fejlődő országokból való illegális kimenekítésének – ami a becslések szerint ezen országoknak évente 800 milliárd euróba, azaz a számukra juttatott segély több mint nyolcszorosába kerül – a felszámolása érdekében;
8. sajnálja, hogy a G20-ak által a kereskedelemösztönző támogatás és a hivatalos fejlesztési támogatás (ODA) tekintetében tett ígéretek elégtelenek voltak; hangsúlyozza, hogy bár a sajtóközlemény felsorol olyan pénzügyi intézkedéseket, amelyek arra irányulnak, hogy növeljék a Világbankon és az IMF-en keresztül a fejlődő világ számára nyújtott forrásokat, annak biztosítására nem vállaltak külön kötelezettséget, hogy a kereskedelemösztönző támogatás kiegészítő finanszírozást jelentsen;
9. úgy véli, hogy az éghajlatváltozás okozta kihívásnak strukturális reformok révén kell megfelelni, és az éghajlatváltozásra vonatkozó rendszeres kockázatelemzésre szólít fel, amely kiterjed a politikai tervezés és a döntéshozatal valamennyi aspektusára, beleértve a kereskedelmet, mezőgazdaságot, élelmiszerbiztonságot stb.; kéri, hogy ennek az értékelésnek az eredményét használják fel a fenntartható fejlesztési együttműködési politikára vonatkozó egyértelmű iránymutatások kialakításához;

Pénzügyi válság

10. felhívja az uniós tagállamokat, hogy a hivatalos fejlesztési támogatásra vonatkozóan tett kötelezettségvállalásait – vagyis azt, hogy a bruttó nemzeti jövedelemnek 2010-re a 0,56 %-át, 2015-re pedig a 0,7 %-át fordítják erre a célra – tartsák tiszteletben, és ne használják fel a pénzügyi válságot a segélyek csökkentésének indokaként;
11. úgy ítéli meg, hogy a helyzet a fejlődő országok jelenlegi adósságproblémáinak megoldására irányuló kezdeményezéseket és mechanizmusokat tesz szükségessé, és felhívja az uniós tagállamokat, hogy a hivatalos fejlesztési támogatásra vonatkozó számadataik közé ne vegyék fel az adósságterhek csökkentésére biztosított forrásokat;
12. úgy ítéli meg, hogy nagyobb erőfeszítéseket kell tenni a belföldi és nemzetközi erőforrásoknak a fenntartható fejlődés céljából történő igénybevétele érdekében, ami magában foglalja, hogy egyetemes hozzájárulást kell biztosítani az alapvető gazdasági és szociális infrastruktúrához, beleértve a szociális szolgáltatásokat, és ezenkívül magában foglalja a kapacitásépítést;
13. emlékeztet arra, hogy a fenntartható és tisztességes jövedelem- és jólételeszlás modern és hatékony adórendszerrel kell rendelkeznie; olyan adóreform előmozdítására szolgáló AKCS-EU együttműködést szorgalmaz, amely adóreform a hatékonyabb adóbeszedés, a szélesebb adóalap és az adókijátszások elleni hatékonyabb küzdelem révén teszi lehetővé az adóbevételek növelését;
14. felhívja a nemzetközi közösséget, és különösen az uniós tagállamokat, hogy adjanak kiemeltebb szerepet a foglalkoztatási és munkaerő-piaci kérdéseknek a nemzetközi fejlesztési politikában a globális gazdasági lassulás által a fejlődő országok növekedésében, kereskedelmében és közvetlen külföldi tőkebefektetési pénzáramlásaiban előidézett hatások csökkentése érdekében a fenti országok kereskedelmi kapacitásának további megerősítése, infrastruktúrájuk fejlesztése és az átutalások megkönnyítése révén;
15. hangsúlyozza, hogy a szabad és tisztességes kereskedelem, a beruházásokat, vállalkozásokat és innovációt ösztönző piaci elvek, valamint a hatékonyan szabályozott pénzügyi piacok alapvető fontosságúak a gazdasági növekedés, a foglalkoztatás és a szegénységcsökkentés tekintetében;
16. úgy véli, hogy a megkülönböztetésektől mentes és tisztességes nemzetközi kereskedelem jelentős hajtóereje lehet a fejlődésnek és a fenntartható gazdasági növekedésnek, de kijelenti, hogy a fenti kereskedelmet a mindenki által elfogadott átlátható szabályok révén kell irányítani; emlékezteti az AKCS-országokat és az uniós tagállamokat arra, hogy meg kell teremteni az összhangot a kereskedelempolitikák és a fejlesztési célok között, a gazdasági partnerségi megállapodásokról szóló tárgyalások folyamán is;
17. hangsúlyozza, hogy el kell kerülni a túlzott szabályozást, amely akadályozná a gazdasági növekedést, és hangsúlyozza, hogy fokozott párbeszédre van szükség az állam és az üzleti közösség között az egyértelmű szabályok megállapítására szolgáló innovatív módok fellelése, a tulajdonjogok tiszteletben tartásának érvényre juttatása, valamint a mikrovállalkozásokat és kkv-kat támogató pénzügyi infrastruktúra létrehozása érdekében;
18. felhívja az AKCS-országokat és az EU-t, hogy figyelemmel a jelenlegi válságnak az AKCS-országokra gyakorolt hatására, vállaljanak kötelezettséget átlátható és mindent magukban foglaló gazdasági partnerségi megállapodások megkötésére irányuló tárgyalások megkezdésére;
19. felhívja az összes érdekelt felet, hogy működjenek együtt a dohai fejlesztési forduló eredményes, tartós és kellő időben történő lezárásának biztosítása érdekében;

Élelmiszerválság

20. felhívja az Európai Bizottságot és az EU tagállamait, hogy a mezőgazdaság és a kereskedelem terén fokozzák a fejlesztésre vonatkozó politikai következetességet;
21. ismételten megerősíti az élelmiszerhez való jog elvét; emlékezteti az EU és az AKCS-országok vezetőit, hogy ígéretet tettek az éhező emberek számára 2015-re történő megfelezésére, és sürgeti a Bizottságot, az EU Tanácsát és az AKCS-országokat, hogy fogadjanak el – és megfelelően finanszírozzanak – minden olyan intézkedést, amely a fenti kötelezettségvállalás betartásához szükséges;

22. felhívja az AKCS-országok és az uniós tagállamok kormányait, hogy reagáljanak a legkiszolgáltatottabbak – különösen a nők és a gyermekek – égető szükségleteire a fenntartható élelmezési beavatkozások és biztonsági hálók fejlesztése, valamint a szociális védelmi rendszerek kiterjesztése révén;
23. felhívja az AKCS-országok kormányait, hogy vonják be a mezőgazdasági termelőket és az állattenyésztőket – akik közül sok a nő – a mezőgazdasági és földhasználati politikáik kidolgozásába, és hogy biztosítsák számukra a termőföldhöz, hitelhez és új technológiákhoz való hozzáférést, ami fokozni fogja a termelést;
24. a cotonou-i partnerségi megállapodás folyamatban lévő felülvizsgálata keretében szorgalmazza az 54. cikk felülvizsgálatát az első millenniumi fejlesztési cél, amely az éhező emberek számának 2015-re történő megfelezésére irányul, célkitűzéseinek felvétele érdekében;
25. felhívja az AKCS-országok és az uniós tagállamok kormányait, hogy közösen biztosítsák, hogy elegendő támogatást és állami kiadást juttassanak az élelmiszerbiztonság elérésére, az AKCS-országok állam- és kormányfői 2004. júniusi maputói nyilatkozatának ⁽¹⁾ megfelelően;
26. felhívja a gazdag nemzeteket, köztük az uniós tagállamokat, valamint az USA kormányát, hogy csökkentsék a mezőgazdasági támogatásokat és szüntessék meg a mezőgazdasági exporttámogatásokat, ahogy azt a legtöbb gazdag ország a dohai fejlesztési forduló kezdetén megígérte, bár azóta sok előrelépés nem történt;
27. határozottan elítéli a nyersanyagok, a mezőgazdasági alapanyagok és az energiapiacok spekulánsainak tevékenységét, amely hozzájárul az áringadozások növeléséhez és a globális élelmiszerválság elmélyítéséhez; hangsúlyozza, hogy elfogadhatatlan, hogy az emberek éhezése más emberek számára profitot jelent, és megfelelő szabályozást és hatékony felügyeletet szorgalmaz nemzeti és nemzetközi szinten az élelmiszerhez való jog spekuláció útján történő megsértésének megakadályozása érdekében; felhívja az uniós és az AKCS-országokat és vállalatokat, hogy teljes mértékben hajtsák végre a nyersanyag-kitermelő iparágak átláthatóságáról szóló irányelvet;
28. aggodalommal állapítja meg, hogy a Bizottság a legnagyobb kedvezményes elbánásban részesülő latin-amerikai MFN-szállítókkal ⁽²⁾ köt megállapodást a banánra vonatkozóan, és ez a megállapodás veszélyeztetni fogja az AKCS-országok banánágazatát, különösen a kis veszélyeztetett gazdaságok tartós gazdasági és társadalmi fejlődését; felhívja az Európai Bizottságot annak biztosítására, hogy intézkedéseket hoznak a legkiszolgáltatottabb kis banántermelők megélhetésének szavatolása érdekében;
29. felhívja az uniós intézményeket, hogy gyorsan hajtsák végre a közelmúltban elfogadott, 1 milliárd USD-dolláros élelmiszer-eszközre irányuló javaslatot a kétoldalú támogatási költségvetések ehhez kapcsolódó csökkentése nélkül, és a cotonou-i partnerségi megállapodás 23. cikkének d) pontjával összhangban tűz-zék ismét a nemzetközi napirendre az élelmiszertermelést;
30. felhívja az uniós tagállamokat és az AKCS-országokat, hogy dolgozzanak ki mechanizmusokat és politikákat az árutársdei árak ingadozása okozta hatások enyhítésére, és – amennyiben lehetséges – az AKCS-országok gazdasági helyi és támogató iparágai diverzifikálásának ösztönzésére; elismeri, hogy a technológiatranszfer és az üzleti készségek transzferje kedvező hatást gyakorolhat a fejlődésre; felhívja az uniós és az AKCS-országokat, hogy hozzanak létre a belföldi termelési tevékenységekkel való összekapcsolás maximalizálására, a technológiatranszfer fokozására és a helyi munkaerő képzési lehetőségeinek létrehozására irányuló erőfeszítéseket;
31. hangsúlyozza, hogy sürgősen szükség van arra, hogy az EU és az AKCS-országok átfogó és hatékony stratégiákat dolgozzanak ki a mezőgazdasági ágazatban a természeti katasztrófákból adódó szükséghelyzetek kezelésére vonatkozóan;
32. utasítja társelnökeit, hogy továbbítsák ezt az állásfoglalást az AKCS-EK Tanácsnak, a Bizottságnak és a G20-csoport kormányainak és titkárságának.

⁽¹⁾ Az AKCS-országok állam- és kormányfőinek 4. csúcstalálkozója, Maputo (Mozambik), 2004. június 23–24.: Maputói nyilatkozat: „Együtt alakítjuk a jövőnket” (ACP/28/010/04. sz. [végleges] dokumentum), Maputo, 2004. június 24.

⁽²⁾ Legnagyobb kedvezményes elbánásban részesülő ország